Cristinel MUNTEANU
Universitatea „Constantin Brâncoveanu" Piteşti

PROBLEMA *TERMINOLOGIEI* ÎN CONCEPȚIA LINGVISTICĂ A LUI EUGENIU COŞERIU

0. Pentru cei care au avut curiozitatea de a urmări impresionanta listă de lucrări *publicate* [1] a lui Eugeniu Coşeriu (subliniem *publicate*, întrucât savantul a lăsat în manuscris Arhivei de la Tübingen alte peste 1000 [o mie] de lucrări, în diverse faze de elaborare sau de redactare), devine evident că lingvistul de origine română s-a ocupat cam de toate domeniile ce țin de ştiința limbajului. Din acest punct de vedere, aspirația lui R. Jakobson (*Linguista sum: linguistici nihil a me alienum puto* – parafrazându-l pe Terentius) i se potrivea mai bine lui E. Coşeriu: (aproape) nimic din ceea ce ține de limbaj sau de lingvistică nu i-a fost străin.

0.1. Aşa se explică faptul că nici chestiunea *terminologiei* nu i-a scăpat. A tratat-o în mai multe locuri, spațiul dedicat problemei întinzându-se de la dimensiunea unor note de subsol sau a unor paragrafe (în anumite studii), până la câteva pagini (în *Introducción al estudio estructural del léxico* [2], în Coseriu 1977: 96-100) sau chiar un articol întreg (*Palabras, cosas y términos* – 1987).

0.2. La rigoare, trebuie spus că E. Coşeriu se referă la terminologie cel puțin din două motive: 1) pentru a înlătura confuziile cu privire la esența limbajului şi 2) pentru a delimita obiectul specific al lingvisticii structurale şi, cu precădere, al semanticii structurale (sau al *lexematicii*, cum o numeşte el).

0.3. Vom încerca, în cele ce urmează, să prezentăm concepția lui Eugeniu Coşeriu despre terminologie în general [3], căutând în acelaşi timp să redăm atât exemplele prin care savantul ilustrează ori justifică distincțiile pe care le face, cât şi răspunsurile pe care le dă acelor lingvişti acuzați de a nu fi înțeles întotdeauna corect ideile sale. Pe cât posibil, vom plasa respectivele distincții în contextul lingvisticii sale integrale din dorința de a pune în lumină şi remarcabila coerență a teoriei de care vorbim.

Cuvântul *distincție* va apărea frecvent în expunerea noastră, întrucât – după cum repeta neobosit Coşeriu – ştiința [4] are nevoie de distincții: „a cunoaşte înseamnă a distinge" (Benedetto Croce), sau, după cum postula un cărturar medieval (contemporan cu Abelard), Gilbert de la Porrée, „ori de câte ori întâlnim o dificultate rațională, trebuie să facem o distincție". Mai mult decât atât, genialul teoretician atrăgea atenția că *a distinge* nu înseamnă „a separa": *obiectele se separă, iar noțiunile se disting*. Ziua şi noaptea nu se pot separa, deoarece alcătuiesc un continuum, dar pot fi distinse / deosebite.

1. Mai întâi, câteva considerații din perspectiva filozofiei limbajului (mai ales) şi a teoriei limbajului, cu scopul de a încadra limbajul tehnico-ştiințific:

1.1. Limbajul este, în esența sa, fără alte determinări ulterioare, *logos semantikós* (în termenii lui Aristotel), adică *expresie cu semnificat* (Coşeriu 1968: 46). În această ipostază, el nu cunoaşte distincția dintre adevăr şi falsitate sau dintre existență şi non-existență. Aceste distincții apar abia în uzul ştiințific al limbajului (*logos apophantikós*), care se deosebeşte de uzul poetic (*logos poietikós*) şi de uzul practic (*logos pragmatikós*) ale limbajului în general (Coşeriu 1987b: 18). Aşadar, limbajul tehnico-ştiințific reprezintă doar una dintre posibilitățile limbajului.

BDD-A3133 © 2010 Editura Europlus
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:04:49 UTC)

1.2. În privința conținutului lingvistic, trebuie făcută distincția capitală între *desemnare* (sau *denotare* – referința la realitatea extralingvistică), *semnificație* (sau *semnificat* – conținutul de limbă dat exclusiv *de* şi *prin* aceasta) şi *sens* (conținutul unui act lingvistic, al unui discurs / text) [Coşeriu 1967: 151; *id*. 2000: 245-248]. Semnificația „delimitează substanța" (cf. *diacriticon tes ousias* – Platon), reprezentând o modalitate (virtuală) a ființării. Desemnarea „nu este faptul primar al limbajului, ci un fapt secundar, subordonat *semnificației*: este faptul de a raporta un lucru constatat la o semnificație deja dată" (Coşeriu 1999: 12). Limbajul nu este o nomenclatură pentru clase de „lucruri" recunoscute dinainte. În schimb, orice terminologie se constituie invers față de limbajul originar non-terminologic, mergând de la desemnare la semnificație şi numind în mod efectiv clase recunoscute dinainte ca atare (*ibid*.: 13; cf. şi *id*. 1968: 46).

1.2.1. Cu referire la *semnificat* (inclusiv cel gramatical), amintim că E. Coşeriu deosebeşte mai multe tipuri: 1) *semnificatul lexical*, care corespunde acelui CE al aprehensiunii lumii extralingvistice, adică semnificatul comun cuvintelor dintr-o serie precum: *negru*, *negreață*, *înnegri* (în spaniolă, spre deosebire de română, se poate exemplifica cu o serie – legată de culoarea albă – în care apare şi adverbul: *blanco*, *blancura*, *blanquear*, *blancamente*); 2) *semnificatul categorial*, ce corespunde acelui CUM al aprehensiunii lumii extralingvistice, adică semnificatul diferit al cuvintelor dintr-o serie precum *bogat*, *bogăție*, *îmbogăți*. Este vorba, aşadar, de categoriile verbale – substantiv, verb, adjectiv şi adverb – cu subdiviziunile lor posibile; 3) *semnificatul instrumental*, adică semnificatul morfemelor (fie acestea cuvinte sau nu); 4) *semnificatul structural* (sau *sintactic*, în sens strict) – semnificatul propriu combinărilor de unități lexematice sau categorematice cu morfeme în cadrul propozițiilor, cum ar fi: «singular», «plural», «activ», «pasiv» etc.; 5) *semnificatul ontic* – valoarea existențială atribuită stării de lucruri desemnate într-un enunț, de pildă: «afirmativ», «negativ», «interogativ», «imperativ» etc. (Coseriu 1973: 136-137; cf. şi Coşeriu 1994: 66-70).

1.2.2. Asupra modului în care reuşim să structurăm şi să gândim lumea cu ajutorul semnificațiilor / semnificatelor, Coşeriu s-a pronunțat în mai multe rânduri. Reproducem şi aici un citat relevant: „Din punctul de vedere al teoriei limbajului şi a vorbirii, noi spunem că denotăm [= desemnăm, n.n. C.M.] lucrurile şi stările de lucruri prin semnificatele pe care ni le oferă limba, prin această rețea de posibilități de denotare. Deci, aplicăm limba faptelor din experiența concretă, de fiecare dată. Înseamnă că, deşi printr-o operație rapidă, care se produce în mod automat când am învățat limba, în realitate, analizăm starea de lucruri şi raportăm această stare de lucruri la un semnificat, la un conținut de limbă. Adică ceea ce se întâmplă este exact contrariul de fiecare dată; recunoaştem că ceva corespunde unui mod de a fi pentru care avem un nume în limba noastră sau în limba pe care o vorbim." (Coşeriu 1994: 85-86).

1.2.3. În ceea ce priveşte *sensul*, considerat drept conținutul semantic propriu şi exclusiv al textului, trebuie precizat că acesta este determinat de semnificat şi de desemnare, dar merge dincolo de ele. Un enunț precum *Socrate este muritor* are, din punct de vedere idiomatic, un singur semnificat, analizabil de către gramatica limbii. În schimb, sensul poate fi cu totul altul dacă enunțul respectiv face parte dintr-un silogism, dintr-un poem sau dintr-un discurs al vieții de zi cu zi (Coseriu 1973: 136; cf. şi Coşeriu 2000: 245-248). După cum semnificatul poate să coincidă cu desemnarea uneori, şi sensul poate să coincidă cu semnificatul, dar în acest caz sensul textului va fi pur „comunicativ", informativ şi nu artistic.

BDD-A3133 © 2010 Editura Europlus
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:04:49 UTC)

1.3. Limbajul este condiție necesară pentru știință, căci aceasta din urmă se face prin limbaj, dar depășește limbajul, întrucât revizuiește, pe baza unor criterii obiective, delimitările făcute de limbaj, ajungând la lucrurile înseși (Coșeriu 1988: 69-70; *id*. 1967: 142) [5]. Și se poate constata că ceea ce delimitează limbajul nu corespunde câteodată unei clase în știință. De exemplu, denumirea balenei în germană, *Walfisch*, ne arată că ființa în cauză a fost încadrată inițial, prin intermediul limbii, în clasa peștilor (cf. germ. *Fisch*), or, știința a demonstrat că avem de-a face cu un mamifer (Coșeriu 2004: 56). Pentru știință și tehnică, cuvintele sunt pur și simplu «substitute» ale „lucrurilor"; în cazul lor, *semnificatul* coincide cu *desemnarea* (Coseriu 1966: 96).

2. Pentru a delimita obiectul specific al lingvisticii structurale (adică locul în care pot fi identificate structurile ca atare [6]) și, implicit, obiectul semanticii structurale, avem nevoie de o serie de distincții. Până să ajungem la acea *langue* a lui Saussure (adică *limba funcțională* a lui Coșeriu), bazată numai pe diferențe, trebuie parcurs un drum lung. Este necesar să se distingă între: 1) cunoașterea limbii și cunoașterea „lucrurilor"; 2) limbaj primar și metalimbaj; 3) sincronie și diacronie; 4) tehnică liberă și „discurs repetat"; 5) „arhitectura" și „structura" limbii (sau *limba istorică* și *limba funcțională*) [Coșeriu 2000: 250; vezi și Coseriu, Geckeler 1981: 47-55]. Limbajele tehnico-științifice corespund tradiției care se referă la cunoașterea lucrurilor înseși.

2.1. Prima distincție dintre cele de mai sus (cunoașterea limbii și cunoașterea „lucrurilor") prezintă o deosebită importanță pentru circumscrierea terminologiilor, de aceea vom insista asupra ei. Coșeriu consideră că în teorie această distincție pare ușor de făcut, dar în practică operația se dovedește destul de anevoioasă, în domeniul lexicologiei [7], datorită apropierii dintre funcția lexicală și realitatea desemnată prin lexeme. În cadrul a ceea ce ar putea fi catalogat drept «semnificație», trebuie să încercăm în permanență să facem o separare între ceea ce ține de cunoașterea „lucrurilor" ca atare și a opiniilor (adevărate sau false) despre lucruri și ceea ce ține de limbaj. În același timp, se cuvine să ne ferim de a reduce structurarea lingvistică la structurarea «obiectivă» a realului căutând în limbaj trăsături și limite specifice obiectelor (Coseriu 1966: 95-96).

2.1.1. În afară de chestiunea propriu-zisă a terminologiilor, despre care vom discuta *in extenso* mai jos, există și alte aspecte legate de cunoașterea lucrurilor care pot contribui, printre altele, și la o mai bună înțelegere a raportului dintre știință și limbaj.

De pildă, trebuie făcută o deosebire între cunoașterea cuvintelor și cunoașterea lucrurilor. În acest sens, Coșeriu propune distincția între «zona» lingvistică și «mediul» obiectiv: „«Zona» este spațiul în care se cunoaște și se folosește un cuvânt ca semn lingvistic; «mediul» este spațiul în care se cunoaște un obiect (natural sau altfel, material sau imaterial) ca element al unui domeniu al experienței sau al culturii." (Coseriu 1966: 100) [8]. Anumite cuvinte pot avea rezonanțe stilistice, întrucât «zona» și «mediul» lor nu se suprapun în întregime. Cuvinte precum *iglu*, *samurai*, *samovar* nu se definesc adecvat decât în relație cu «mediile» aferente.

2.1.2. Un alt aspect ar fi cel reprezentat de pretinsele asocieri între cuvinte, când, de fapt, avem de-a face cu asocieri între lucruri și asocieri datorate ideilor și opiniilor despre lucruri. Ch. Bally dădea exemplul cuvântului *boeuf* care ar evoca „în limba franceză" idei precum forța, rezistența etc. În realitate, aceste idei – după cum arată Coșeriu – nu sunt evocate de cuvântul în sine, ci de boul însuși, ca animal (sau ca imagine a sa), și nu în limba franceză, ci în *comunitatea franceză* (Coseriu 1966: 101 și Coșeriu 2000: 250-252).

BDD-A3133 © 2010 Editura Europlus
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:04:49 UTC)

2.1.3. Cât priveşte relaţia dintre structurările lingvistice şi structurările realităţii obiective, se consideră în mod eronat că subiectivitatea în aprecierea lucrurilor (de pildă, faptul că nu există limite clare între tinereţe, maturitate şi bătrâneţe sau faptul că ceea ce este «cald» pentru individul A este «rece» pentru individul B) ori imprecizia structurilor „realităţii" ar implica o subiectivitate şi o imprecizie a structurărilor lingvistice. Nimic mai fals, întrucât „valorile lingvistice sunt valori conceptuale care se definesc prin opoziţiile şi funcţionarea lor, şi nu prin criterii «reale» şi prin limitele precise sau imprecise, dintre fenomenele realităţii." (Coseriu 1966: 102). Prin urmare (şi observaţia este valabilă şi pentru ştiinţă), dificultatea de a stabili graniţe între fenomenele obiective nu reprezintă o dificultate care să afecteze distincţia dintre conceptele corespondente. De exemplu, faptul că nu există limite precise între zi şi noapte (de vreme ce alcătuiesc un continuum) nu înseamnă că noţiunile «zi» şi «noapte» ar fi imprecise – din contră.

În cadrul ştiinţelor, distincţiile sunt „motivate" din punct de vedere obiectiv. În schimb, limbajul este „arbitrar" şi, chiar dacă distincţiile sale se întâmplă să coincidă cu delimitările obiective, acest lucru nu este necesar, fiindcă limbajul clasifică realitatea în funcţie de interesele şi atitudinile umane. Pentru ştiinţă, câinele, bunăoară, reprezintă un «carnivor», la fel ca leul şi tigrul, însă majoritatea limbilor îl „clasifică" într-un alt mod, neluând în seamă, drept criteriu, vreo trăsătură „naturală" a animalului, ci în funcţie de o anumită relaţie a omului cu el. Ca atare, clasificările lingvistice se bazează în acest caz pe criterii precum mare / mic (în raport cu omul), util / inutil, agreabil / dezagreabil, periculos / nepericulos etc. (*ibid*.: 104-105) [9].

2.1.4. Evident, există şi alte situaţii în care cunoaşterea lucrurilor şi a ideilor / opiniilor despre ele intervine în funcţionarea lexicului. Astfel, merită menţionată şi maniera în care acest tip de cunoaştere contribuie la interpretarea cuvintelor compuse şi a derivatelor a căror funcţie de desemnare ar putea fi ambiguă (din punctul de vedere al *sistemului*) ducând la o fixare a semnificatului în planul *normei* din limbă. De pildă, germ. *Strassenhändler* este interpretat în mod normal drept „vânzător ambulant", şi nu drept „vânzător de drumuri / străzi", pentru că nu se cunosc persoane ce „vând sau cumpără drumuri", deşi sistemul limbii germane ar permite o astfel de interpretare (*ibid*.: 105).

2.2. Între lexicul obişnuit (comun sau „primar") şi lexicul terminologic (specializat sau „secundar") există deosebiri fundamentale. Modul de structurare al acestora este diferit. Cuvintele obişnuite se structurează idiomatic, prin opoziţiile de semnificat cu care funcţionează în limbă, pe câtă vreme terminologiile nu se structurează decât parţial (sunt simple «nomenclaturi» enumerative ce corespund delimitărilor din obiecte); în măsura în care totuşi o fac, structurarea lor se face în acord cu exigenţele ştiinţelor şi tehnicilor de care aparţin, care se referă la realitatea însăşi a lucrurilor, chiar şi atunci când vorbim de o realitate abstractă sau imaginară, cum este cazul matematicii (Coşeriu 1966: 96-97).

2.3. Delimitările tehnico-ştiinţifice sunt *delimitări operate în realitatea obiectivă*, de aceea delimitările terminologice sunt foarte precise, fiind definite / definibile prin criterii obiective, adică prin trăsături care aparţin obiectelor reale. În schimb, structurările lingvistice sunt *delimitări operate în intuirea realităţii*, adică în planul aprehensiunii umane (Coseriu 1987a: 182; cf. şi *id*. 1967: 141-142). Deosebirea se vădeşte mai ales în aceea că opoziţiile terminologice sunt «exclusive», în acord cu principiul logic al contradicţiei (care impune ca, la fiecare nivel al clasificării, orice termen să fie diferit de toţi ceilalţi), pe câtă vreme opoziţiile lingvistice sunt frecvent «inclusive», atâta timp cât termenul «negativ» (sau

BDD-A3133 © 2010 Editura Europlus
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:04:49 UTC)

«nemarcat») al unei opoziții poate încorpora termenul «pozitiv» (sau «marcat»). Astfel, cuvintele *zi* şi *noapte* pot funcționa ca fiind contrarii, dar, în acelaşi timp, zi îl poate include pe noapte (adică *zi* = *zi* + *noapte*). De asemenea, în limbajul obişnuit, masculinul poate include femininul (*logodnic* + *logodnică* = *logodnici*), pe câtă vreme, în gramatică (văzută ca ştiință), «masculinul» şi «femininul» sunt termeni exclusivi. Aşadar, în ştiință este de neconceput ca un termen să fie contrariul celuilalt şi, totodată, să-l înglobeze, deşi, în cadrul ei, există posibilitatea ca două clase să interfereze ducând la apariția unei a treia clase (ca „produs": «dreptunghi» x «romb» = «pătrat») [Coseriu 1966: 97].

2.4. Un termen ştiințific poate deveni cuvânt obişnuit, iar reciproca este şi ea valabilă (*ibid*.: 99). Iar în cazul terminologiilor / nomenclaturilor populare, este destul de dificil de separat terminologicul de lingvisticul propriu-zis (*ibid*.; *id*. 1987a: 181). Clasificările populare (de pildă, din zoologia / botanica populară) pot să nu coincidă cu clasificările ştiințifice, însă aparțin tot unei forme de ştiință (Coşeriu 2000: 253-254). „Dar important este să se recunoască faptul că în ceea ce se numeşte «lexicul» unei limbi există ample secțiuni «designative», unde singura «structurare» posibilă este enumerarea, şi altele care sunt, desigur, structurate, însă nu din punctul de vedere al limbajului: că există un *lexic structurat*, lingvistic, şi un *lexic «nomenclator» şi terminologic*." (Coseriu 1966: 99).

2.5. Majoritatea terminologiilor aparțin limbilor mai degrabă prin semnificant, decât prin semnificat. În general, semnificatele termenilor ştiințifici sunt «interidiomatice» (cel puțin virtual). De aceea, aceştia se „traduc" uşor în comunitățile care posedă acelaşi grad de dezvoltare a ştiințelor şi tehnicilor, pentru că, în acest caz, «traducerea» presupune, pur şi simplu, «substituirea semnificanților», şi nu «transpunerea semnificatelor unei limbi către semnificatele alteia». De regulă, semnificatele termenilor se cunosc în măsura în care se cunosc ştiințele şi tehnicile cărora le corespund, şi nu în măsura în care se cunosc limbile. Respectivele semnificate aparțin anumitor universuri de discurs şi se definesc în raport cu aceste universuri de discurs (Coseriu 1966: 97-98). Prin *univers de discurs*, Coşeriu înțelege „sistemul universal de semnificații căruia îi aparține un discurs (sau un enunț) şi care îi determină validitatea şi sensul. Literatura, mitologia, ştiințele, matematica, universul empiric, ca «teme» sau «lumi de referință» ale vorbirii, constituie «universuri de discurs»" (Coşeriu 1955: 324) [10].

2.6. Terminologia nu face obiectul semanticii structurale (Coseriu 1990: 253; cf. şi *id*. 1964: 46-50). Aceasta din urmă, totuşi, poate observa ulterior în ce măsură structurile semantice deja date în limbi sunt / au fost utilizate de ştiință şi tehnică (Coseriu 1966: 100). De exemplu, ar fi interesant să se determine modul în care filozofia utilizează astfel de structuri. Se afirmă uneori că Aristotel, Hegel sau Heidegger au ştiut să întrebuințeze din plin, pentru distincțiile lor filozofice, posibilitățile limbii greceşti sau ale limbii germane. Fără îndoială, aşa este, numai că distincțiile în cauză nu sunt distincții semantice ale limbilor amintite, ele putând fi definite doar în relație cu uzul propriu celor trei filozofi: „ceea ce se numeşte «limbajul lui Heidegger» este, din punct de vedere lexicologic, în parte, limbă germană, în parte, terminologie filozofică generală şi, în parte, terminologie specific heideggeriană." (*ibid*.: 98).

2.7. Terminologiile interesează mai ales din perspectiva constituirii semnificanților lor (căci, din punctul de vedere al semnificatelor specifice, ele fac obiectul lingvisticii numite «externe» – în acest sens, studiile asupra terminologiei sunt, la rigoare, contribuții ale lingvisticii la etnografie şi la istoria culturii nelingvistice) [Coseriu 1966: 97, 100]. Dacă se ia,

BDD-A3133 © 2010 Editura Europlus
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:04:49 UTC)

spre exemplificare, cazul lexicului „politic", adică terminologia referitoare la noţiunile şi instituţiile politice (de pildă, termeni precum *democraţie*, *liberalism*, *socialism*, *constituţie*, *partid*, *regim*, *guvern*, *parlament*, *revoluţie*, *stat*, *politică* etc.), se constată că această terminologie nu prezintă nimic specific lingvistic vorbind: „Problemele sale, ca în cazul oricărei alte terminologii, sunt probleme de lingvistică istorică şi de istorie pur şi simplu, adică, în parte, probleme de semantică lingvistică şi, în parte – şi întâi de toate – , probleme de istorie a lucrurilor şi a ideilor; a se examina cazul unor termeni cum ar fi *constituţie*, *parlament*, *liberalism* etc., cuvinte romanice din punct de vedere material, dar al căror conţinut ideologic – care determină folosirea lor în terminologia politică – provine în mare parte din Anglia." (Coşeriu 1987b: 19).

3. În articolul *Palabras, cosas y términos*, E. Coşeriu răspunde obiecţiilor (nefondate) ale unor tineri lingvişti germani, H.J. Niederehe (1974) şi G. Bossong (1979), care au dovedit că au dificultăţi în ceea ce priveşte distincţia („în sine atât de clară şi de evidentă") dintre lexicul „obişnuit" şi terminologiile tehnico-ştiinţifice. Criticile pe care cei doi cercetători i le-au adus lui Coşeriu în anii '70 reies îndeosebi din faptul aceştia au interpretat grăbit şi neatent unele paragrafe coşeriene (dintre cele la care am făcut deja referire) în care savantul stabilea obiectul şi sensul semanticii structurale / lexematicii. Ca şi în cazul altor studii de semantică semnate de Coşeriu [11], neînţelegerile izvorăsc şi din aceea că respectivii lingvişti au judecat faptele de pe poziţii teoretice diferite, neîncercând să privească problema din interiorul teoriei coşeriene (cum reclamă o exigenţă a cercetării pe care Coşeriu o subsuma principiului deontologic al antidogmatismului). Rezumăm discuţia aici pentru că cele precizate în respectivul articol întăresc şi, eventual, clarifică cele expuse mai sus.

3.1. H.J. Niederehe a presupus că E. Coşeriu, excluzând din sfera semanticii structurale terminologiile tehnico-ştiinţifice, le-a exclus în acelaşi timp şi din toată semantica, din lingvistică, ba chiar din limbaj (Coseriu 1987a: 175). Or, lesne se poate vedea că trimiterile lui Niederehe la versiunea germană a studiului *Introducción al estudio estructural del léxico* sunt trunchiate şi că, în realitate, Coşeriu a susţinut cu totul altceva (cf. *supra* **2.6.-2.7.**). În orice caz, lăsând la o parte interpretarea greşită pe care Niederehe a dat-o concepţiei sale, Coşeriu se opreşte la două argumente (false, fiindcă provin din confuzii conceptuale [12]) cu ajutorul cărora respectivul lingvist a încercat să se opună deosebirii dintre terminologie şi lexic obişnuit (*ibid*.: 176-178).

3.1.1. Făcând confuzie între limitele din cadrul *fiinţării* (*el ser*) şi limitele din cadrul *devenirii* (*el devenir*) sau, mai exact, între *distincţia* conceptelor şi *separarea* obiectelor, Niederehe susţine că nu există „separare absolută" între cele două tipuri de cuvinte (cele obişnuite şi termenii), de vreme ce multe cuvinte trec dintr-o categorie în alta, ceea ce înseamnă că graniţele dintre limbajul tehnic şi cel obişnuit nu sunt nicidecum atât de insurmontabile pe cât pretinde teoria.

„Teoria" coşeriană nu pretinde aşa ceva. Din contră (cf. *supra* **2.4.**), admite că un termen tehnic se poate converti în cuvânt obişnuit, reciproca fiind şi ea valabilă. Şi, de altfel, tocmai acest lucru „semnifică [faptul] că între cele două tipuri există în orice moment limite reale şi foarte precise; altminteri, nu ar avea niciun sens să se spună (şi nici nu s-ar putea dovedi) că un cuvânt «trece» de la un tip la altul." (*ibid*.: 176). De aceea, delimitările trebuie făcute în mod riguros, inclusiv atunci când valori uzuale şi valori terminologice sunt exprimate prin aceiaşi semnificanţi (cum este, de pildă, cazul cuvintelor / termenilor *forţă* şi *rază*).

3.1.2. Al doilea argument fals al lui Niederehe reprezintă o eroare tipică în semantică şi se reduce la confuzia dintre lucrurile desemnate şi semnificate. În acord cu principiul [non-]contradicţiei, Coşeriu demonstrase că, spre deosebire de opoziţiile idiomatice, opoziţiile

BDD-A3133 © 2010 Editura Europlus
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:04:49 UTC)

terminologice sunt „exclusive” (cf. *supra* **2.3.**), postulând că în ştiinţă este de neconceput ca un termen să fie contrariul altuia şi, totodată, să-l înglobeze pe acela. Ei bine, autorul menţionat înţelege din aceasta că o anumită substanţă ar trebui să fie ori «acid», ori «bază», şi nicidecum ambele în acelaşi timp şi observă că specialiştii în chimie, ignorând „obiecţiile filologice”, au identificat substanţe ce sunt simultan şi acizi şi baze şi trage concluzia că lucrurile „nesocotesc” principiul (logic) al contradicţiei. La acestea, Coşeriu răspunde că aici avem de-a face cu fapte ale chimiei şi nu ale semanticii ori ale logicii (fiind vorba „de *lucruri*, nu de *cuvinte*; de *substanţe*, nu de *semnificate*”). Deci, nu se pune problema că termenul *acid* ar semnifica şi „bază”, ori că termenul *bază* ar semnifica şi „acid” (cum se întâmplă cu *zi*, ce poate semnifica „zi” + „noapte”), ci doar că substanţele în cauză sunt, pur şi simplu, «acizi» şi «baze» în acelaşi timp. În schimb, chiar în formula ce semnalează acest aspect, *acid* semnifică „acid”, iar *bază* semnifică „bază”. În rest, exemplul este asemănător celui dat de Coşeriu anterior cu privire la clasa ce rezultă, ca «produs», din intersecţia altor clase (fiecare cu proprietăţile sale exclusive): dreptunghiurile care sunt concomitent şi romburi constituie clasa «pătratelor» – şi acesta este un fapt de geometrie, şi nu de semantică.

3.2. Celălalt critic, G. Bossong, deşi nu respinge distincţia dintre lexicul obişnuit şi lexicul terminologic, crede că deosebirea ar trebui să se facă pe alt fundament şi cu alte criterii, opunându-se tezei lui Coşeriu conform căreia în terminologii semnificaţia coincide cu desemnarea (cf. *supra* **1.3.**). Dacă Bossung ar fi citit (ca Niederehe) şi *Introducción*... (Coseriu 1966), nemărginindu-se doar la un studiu de filozofie a limbajului (Coşeriu 1967 – unde problema este tratată succint), probabil că multe dintre erorile şi confuziile sale ar fi putut fi prevenite. După el, deosebirea dintre limbajul obişnuit şi terminologia ştiinţifică rezidă în modul în care se fac delimitările. În limbajul ştiinţific conceptele se definesc – afirmă Bossong – arbitrar şi explicit (şi de aceea sunt precise şi neechivoce), pe câtă vreme limbajul uzual, în care delimitările nu se stabilesc prin definiţie, ci prin tradiţia utilizării lingvistice (rămânând, ca atare, implicite), „se mulţumeşte” cu concepte mai mult sau mai puţin vagi, având „un nucleu clar şi distinct, dar cu limite imprecise şi neclare” (*ibid*.: 179). Întâmplător, exemplul dat de Bossong este referitor la «zi», «noapte» şi «crepuscul». Astfel, spre deosebire de limbajul obişnuit în care limitele dintre cele trei noţiuni ar fi imprecise, în limbajul ştiinţific noţiunile de «zi», «noapte» şi «crepuscul» s-ar defini arbitrar şi exact, stabilindu-se, bunăoară, următoarele: «crepusculul civil» ţine din momentul asfinţitului până când soarele atinge punctul de 6,5^{o} sub linia orizontului, apoi «crepusculul nautic» durează din acest moment până când soarele ajunge la 12° şi, în fine, «crepusculul astronomic» ţine de la acest ultim moment până când soarele ajunge la 18° sub linia ideală a orizontului. Încântat de exemplul oferit, Bossong trece cu „obrăznicie” („alegre petulancia juvenil”) la criticarea lingvisticii, care n-ar trebui să intervină „ilicit” în construirea limbajului ştiinţific (indicând cum ar trebui să se constituie), ci să-şi asume sarcina modestă, dar adecvată de a constata cum se prezintă acesta, încercând să-l lumineze prin referire la ceea ce are obiectiv.

În faţa acestor afirmaţii categorice, Coşeriu avertizează, încă de la începutul discuţiei, că ele derivă dintr-o serie de „equivocaciones y falacias”, pe care le semnalează şi le elimină una câte una (*ibid*.: 180-185).

3.2.1. Exemplul furnizat de Bossong nu prezintă nicio dificultate pentru semantica lingvistică (şi s-ar fi convins şi el de aceasta consultând *Introducción*…). Cu scopul de a clarifica sensul delimitărilor terminologice, Coşeriu precizase deja că obiectele „reale” la care acestea se referă pot aparţine unei realităţi abstracte sau imaginare, cum este cazul matematicii (sau al matematicilor – v. *supra* **2.2.**), or, în exemplul dat de Bossong, este vorba

BDD-A3133 © 2010 Editura Europlus
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:04:49 UTC)

de nişte delimitări făcute de *astronomie*, adică tocmai de o disciplină matematică (cele trei tipuri de «crepuscul» amintite fiind *obiecte matematice*).

3.2.2. Criteriul definiției nu este nici valid şi nici aplicabil pentru delimitarea terminologiei ştiințifice: în ştiințe există mulți termeni nedefiniți (deşi sunt *definibili* cu criterii obiective), nemaivorbind de faptul că există numeroşi termeni în afara ştiinței în sens strict (în mediul relațiilor economice, în tehnicile industriale etc.) unde, de obicei, aceştia nu se definesc sau se definesc parțial şi ocazional. Mai mult decât atât, dacă ar fi un criteriu valid, atunci el nu s-ar putea aplica „sincronic", întrucât „pentru a atribui o noțiune terminologiei ştiințifice, ar trebui ştiut când şi cum (măcar cum) a fost definită". Precizia valorilor terminologice este, în schimb, o condiție necesară, dar insuficientă, pentru că şi în limbajul obişnuit există delimitări tot atât de exacte din punct de vedere obiectiv ca şi cele ale terminologiilor tehnico-ştiințifice (vezi numele părților corpului omenesc sau ale unor specii de animale pe care ştiințele la adoptă tacit şi le întrebuințează ca termeni fără să le mai definească).

3.2.3. Exemplul lui Bossong este doar un exemplu de *cum se definesc* termenii (atunci când se definesc), şi nu de cum se înțeleg termenii sau noțiunea însăşi de «termen» (cum crede el). Altminteri, se ştie (şi nu necesită demonstrație) că uzul lingvistic nu defineşte semnificatele cuvintelor obişnuite. De aceea, Coşeriu reaminteşte că „termenii se definesc în relație cu «lucrurile» desemnate, în timp ce semnificatele de limbă sunt definite de semantica structurală prin opozițiile în care funcționează în limba corespondentă" (*ibid*.: 181). De pildă, semnificatul lui *parole* din franceză este definit de semantica structurală a francezei prin raportare la cuvinte precum: *mot*, *discours*, *propos*, *boniment*, *devise*, *sentence*, *expression*, *langage* etc., în timp ce termenul *parole* din lingvistica saussuriană este definit de lingvistica respectivă printr-o delimitare operată în lucrurile înseşi şi renunțând la opozițiile în care acest cuvânt funcționează în franceză.

3.2.4. Eroarea fundamentală a lui Bossong (de care se leagă şi celelalte) decurge din interpretarea pe care o dă noțiunilor de «delimitare obiectivă», terminologică, şi «delimitare intuitivă», primară din punct de vedere lingvistic – ceea ce vădeşte o confuzie de planuri: între cel al lucrurilor desemnate şi cel al semnificatelor. În răspunsul său, Coşeriu face iarăşi precizările de rigoare, dar nu este cazul să le reluăm aici (cf. *supra* **1.1.-1.3.**). Subliniem, totuşi, că ideea creării terminologiei prin definiție şi convenție provine din faptul că, în acest caz, cele care sunt definite sunt clasele de obiecte cărora li se aplică semnificanți determinați, şi nu noțiunile deja date ca semnificate în limbaj. Procedeul constă într-un fel de convenție (cel puțin implicită) de tipul: „Vom numi lucrul astfel delimitat cu termenul x".

3.2.5. Aşa-zisele limite «neclare» (sau «tulburi» - în sp. *borrosos*) despre care vorbeşte Bossong nu sunt limite între semnificatele «zi» şi «noapte» (perfect clare şi delimitabile ca atare), ci între zi şi noapte ca lucruri reale. Dacă semnificatele ar fi „neclare", după cum pretinde lingvistul vizat, ar însemna că vorbitorii nu ştiu ce vor să zică prin intermediul cuvintelor pe care le folosesc. În consecință, lingvistul „nu trebuie să confunde dificultățile pe care *el*, în planul metalingvistic, le poate avea încercând să delimiteze un semnificat ca fapt obiectiv, referitor la semnificatul pe care îl cunosc intuitiv vorbitorii (şi pe care îl cunoaşte şi el însuşi ca vorbitor)." (*ibid*.: 184).

4. În contextul în care în lingvistica românească – dar şi în cea mondială – se constată, în ultimul timp, un interes sporit pentru cercetarea terminologiilor şi/sau a limbajelor specializate, ni se pare benefic (şi chiar o obligație) să prezentăm / să reamintim ideile lui Eugeniu Coşeriu pe această temă. Mai ales că se fac unele confuzii în continuare sau se prezintă drept descoperiri recente ceea ce de mult s-a descoperit, nemaivorbind de faptul că

BDD-A3133 © 2010 Editura Europlus
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:04:49 UTC)

cercetarea aspectelor particulare ale limbajului ar trebui să se facă pornind de la o teorie coerentă şi unitară, în acord cu realitatea limbajului în ansamblul său.

NOTE

[1] Aflată la îndemâna oricui, vezi www.coseriu.de, la rubrica *Publikationen*.

[2] Versiunea originară, redactată în franceză, *Structure lexicale et enseignement du vocabulaire*, publicată în 1966, datează din 1964.

[3] Pentru o expunere sumară a concepţiei coşeriene privind acest subiect, vezi articolul nostru, *Teze despre problema terminologiei. Perspectiva lui Eugeniu Coşeriu*, în „Limba română", Chişinău, anul XX, nr. 1-2, 2010, p. 115-119.

[4] Fructificând reflecţiile unor filozofi (precum Aristotel, G. Vico şi J. Dewey), E. Coşeriu face o clasificare a ştiinţelor, plecând de la întrebările pe care acestea le pun cu privire la esenţa (sau acel *quid*) a(l) lucrurilor şi a(l) fiinţelor. Astfel, la întrebarea referitoare la esenţa individului, răspunde întotdeauna (justificat şi complet) *istoria*, căci ea este *ştiinţa individualului*. La întrebarea privitoare la esenţa unei clase (adică la esenţa lucrurilor ce corespund unei noţiuni), răspunsurile sunt oferite de *ştiinţele generalului*, care sunt de trei tipuri, în funcţie de obiectul pe care îl cercetează [pornind de la configurarea raportului dintre *formă* (*morphé*) şi *materie* / *substanţă* (*hýle*), Aristotel (în *Physica*, II, 2) clasificase obiectele în *matematice*, *naturale* şi *culturale*]: „1. *ştiinţele matematice*, care se ocupă cu obiectele şi relaţiile pur formale; 2. *ştiinţele naturale*, care se ocupă cu obiectele exterioare omului şi cu omul (considerat ca obiect exterior), cu obiecte care ni se prezintă mai întâi ca o substanţă determinată, ca o anumită materie cristalizată într-un anumit fel, substanţa fiind aceea care ia o formă; 3. *ştiinţe[le] culturii* sau *ştiinţe[le] umaniste*, care se ocupă cu obiectele create liber de om şi care sunt, în primul rând, forme în conştiinţă (au existenţă internă), care iau o anumită substanţă pentru a fi concretizate în lume, ca să poată deveni intersubiective; astfel de forme sunt limbajul, arta, religia şi alte produse ale activităţii culturale, ale activităţii spiritului, ale activităţii creatoare înseşi" (Coşeriu 1994: 8; cf. şi Coşeriu 2000: 49-50). Mergând în profunzime, există şi o altă ştiinţă, situată la un alt nivel, „o ştiinţă care îşi pune întrebări cu privire la esenţa esenţei, la *quid*-ul *quid*-ului" (Coşeriu 1994: 8). Este vorba despre *filozofie* sau *ştiinţa universalului*, care ne conduce la primele principii ale fiecărui mod de a fi. De pildă, filozofia limbajului încearcă să delimiteze limbajul faţă de alte tipuri de obiecte care prezintă anumite trăsături comune cu cele ale acestuia, cum ar fi: „arta, care se prezintă ca expresivitate, asemenea limbajului; activitatea practică, care poate întrebuinţa şi întrebuinţează limbajul ca instrument; sau gândirea raţională, care nu este posibilă fără limbaj" (*ibid*.: 9). O gravă eroare a pozitiviştilor (ce persistă, pe alocuri, şi astăzi) a fost aceea de a identifica obiectele culturii cu cele ale naturii, aplicând metode specifice ştiinţelor naturii celor ale culturii. Or, într-o atare situaţie, abordările nu mai pot avea un caracter ştiinţific, întrucât condiţia de bază a activităţii ştiinţifice este tocmai «obiectivitatea», adică adecvarea la obiectul corespunzător. Introducând în discuţie şi distincţia lui Kant (intuită, anterior, şi de Vico) dintre „necesitate" şi „libertate", Coşeriu precizează foarte limpede: „Obiectele naturale aparţin lumii «necesităţii» care e guvernată de «cauze» ce produc anumite «efecte» şi unde, prin urmare, constatarea a ceea ce se întâmplă în mod regulat, în anumite condiţii, reprezintă o «lege naturală» sau o lege de necesitate empirică. Obiectele culturale, în schimb, aparţin lumii specific umane a libertăţii – activităţilor şi creaţiilor libere ale omului – , unde «faptele» create nu sunt determinate de cauze, ci se produc în vederea unei finalităţi şi, ca realizări obţinute – dacă nu este vorba de «instrumente» care au şi o finalitate exterioară – , coincid cu finalitatea lor; astfel, finalitatea *Iliadei* este *Iliada* însăşi" (Coşeriu 2000: 50-51).

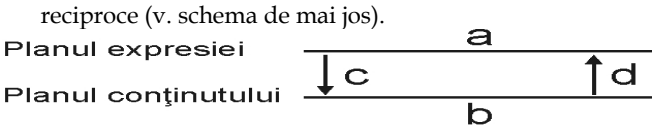
[5] În acest sens, este interesantă clasificarea gândirii pe care o face Coşeriu prin raportare la limbaj: „Gândirea se găseşte înainte, în acelaşi timp şi după limbaj, adică în mod ireal. Există o gândire *pre-lingvistică* pentru care nu e nevoie de cuvânt, o gândire care se prezintă prin reprezentări, fără cuvinte, şi care conduce şi la raţiuni practice. […] Există apoi *gândirea lingvistică*, această gândire prin semnificaţii care sunt universale şi care, în acest stadiu, ajung să coincidă cu ceea ce numim noţiuni sau concepte, şi apoi există o *gândire post-lingvistică*, o gândire în care ne întoarcem la

BDD-A3133 © 2010 Editura Europlus
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:04:49 UTC)

lucrurile deja delimitate prin limbaj şi le analizăm ca atare şi creăm atunci un limbaj tehnic." (Coşeriu 2004: 104).

[6] *Structura* este definită de E. Coşeriu drept „forma relațiilor interne".

[7] În ceea ce priveşte disciplinele lexicologice, Coşeriu acceptă, cu unele corecții, o clasificare a lui L. Weisgerber, plecând de la cele două planuri ale limbii (al expresiei şi al conținutului) şi relațiile lor reciproce (v. schema de mai jos).

Astfel, rezultă patru puncte de vedere şi, în consecință, patru moduri de a pune problemele şi, deci, tot atâtea discipline lexicologice: 1) o *lexicologie a expresiei* – preocupată de planul expresiei ca atare, adică de relațiile dintre semnificanți (a), ce pot fi studiate atât sincronic, cât şi diacronic. Dicționarele de rime şi dicționarele inverse sunt aplicații lexicografice ale acestei discipline; 2) *o lexicologie a conținutului* – ce ia în considerație planul conținutului, adică relațiile între semnificatele lexicale (b). La nivel structural sistematic, aici se plasează *lexematica*. Ca aplicații lexicografice, se pot menționa dicționarele de sinonime şi cele de antonime; 3) *semasiologia* (identificată adesea cu «semantica») – ce se ocupă de relația dintre cele două planuri pornind de la expresie (c); 4) *onomasiologia* – ce ia în considerație relația dintre cele două planuri pornind de la conținut (d). Dicționarele de «imagini», precum şi cele «ideologice» sunt aplicații lexicografice ale acestei discipline. Şi o precizare importantă: onomasiologia are în vedere semnificanții ce corespund unui anumit semnificat, şi nu unui «lucru» (cum se spune frecvent), întrucât este vorba întotdeauna de organizarea lingvistică a experienței şi nu a lucrului ca atare (vezi Coseriu 1964: 46-50).

[8] Pentru precizări suplimentare privind teoria şi tipologia cadrelor, vezi Coşeriu 1955: 314-329. Traducerea unor paragrafe din versiunile spaniole ne aparține.

[9] *À propos* de subiectivitate, Coşeriu precizează aici: „În acest sens, «subiectivitatea» este componentă a limbajului şi este un fapt obiectiv din punct de vedere lingvistic. Dar această subiectivitate lingvistic «obiectivă» nu trebuie confundată cu aprecierea subiectivă (individuală sau tradițională) «nelexematizată» (sau «negramaticalizată»)." (Coseriu 1966: 105).

[10] E. Coşeriu revine, după mai bine de patruzeci de ani, într-o tratare amplă, asupra conceptului de «univers de discurs» (vezi Coseriu 2003: 72-79), cu o serie de precizări, deosebind, în cele din urmă, doar patru universuri de discurs, în acord cu cele patru moduri fundamentale ale cunoaşterii umane: „a) universul *experienței comune*; b) universul ştiinței (şi al tehnicii ştiințific fundamentate); c) universul fanteziei (şi, prin urmare, şi al artei); şi d) universul credinței." (*ibid*.: 74). Spațiul nu ne permite să facem aici o prezentare a acestora. Totuşi, ne simțim obligați să redăm măcar o caracterizare a celui privind ştiința: la rigoare, ştiința constituie un singur univers de discurs (chiar dacă diferențiat intern în funcție de diferitele ştiințe), întrucât corespunde unui mod unic de a cunoaşte, ce se supune unui criteriu ideal unic: acela de „a spune lucrurile aşa cum sunt" (Platon), indiferent de subiectul empiric care le observă sau le interpretează, adică lăsând lucrurile să apară în lumina lor.

[11] Vezi, în acest sens, bunăoară, articolul *Defensa de la lexemática* (Coseriu 1995) în care sunt trecute în revistă, fără ca E. Coşeriu să mai menționeze numele celor vizați, o serie de erori de interpretare ale unor lingvişti cu privire la semantica sa structurală.

[12] E. Coşeriu, încredințat că o confuzie este mai gravă decât o eroare, aminteşte în unele lucrări un principiu al lui Francis Bacon, potrivit căruia mai degrabă reiese adevărul din eroare, decât din confuzie (*Citius emergit veritas ex errore quam ex confusione*, în *Novum Organum*).

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Coşeriu, Eugeniu (1955). *Determinare şi cadru. Două probleme ale unei lingvistici a vorbirii*, în Coşeriu, Eugeniu (2004). *Teoria limbajului şi lingvistica generală*. Bucureşti: Editura Enciclopedică, p. 287-329.

Coseriu, Eugenio (1964). *Para una semántica dicrónica estructural*, în Coseriu 1977: 11-86.

Coseriu, Eugenio (1966). *Introducción al estudio estructural del léxico*, în Coseriu 1977: 87-142.

Coşeriu, Eugeniu (1967). *Limbajul şi înțelegerea existențială a omului actual*, în Coşeriu 2009: 135-160.

BDD-A3133 © 2010 Editura Europlus
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:04:49 UTC)

Coşeriu, Eugeniu (1968). *Omul şi limbajul său*, în Coşeriu 2009: 36-52.
Coseriu, Eugenio (1973). *Semántica y gramática*, în Coseriu, Eugenio (1987). *Gramática, semántica, universales. Estudios de lingüística funcional* (segunda edición, revisada). Madrid: Editorial Gredos, p. 128-147.
Coseriu, Eugenio (1977). *Principios de semántica estructural*. Madrid: Editorial Gredos.
Coseriu, Eugenio; Geckeler, Horst (1981). *Trends in Structural Semantics*. Tübingen: Gunter Narr Verlag.
Coseriu Eugenio (1987a). *Palabras, cosas y términos*, în ***In memoriam*** *Inmaculada Corrales*, I, „Estudios lingüísticos". Universidad de La Laguna, Santa Cruz de Tenerife, 1987, p. 175-185.
Coşeriu, Eugeniu (1987b). *Limbaj şi politică*, în vol. *Identitatea limbii şi literaturii române în perspectiva globalizării* (editat de Ofelia Ichim & Florin-Teodor Olariu). Iaşi: Editura Trinitas. 2002, p. 17-40.
Coşeriu, Eugeniu (1988). *Limbajul între **physei** şi **thesei***, în Coşeriu 2009: 53-72.
Coseriu, Eugenio (1990). *Semántica estructural y semántica cognitiva*, în "Jornadas de Filología" [Homenaje al Prof. Francisco Marsá]. Barcelona, p. 239-282.
Coşeriu, Eugen (1994). *Prelegeri şi conferinţe (1992-1993)*, supliment al publicaţiei „Anuar de lingvistică şi istorie literară", t. XXXIII, 1992-1993, Seria A. Lingvistică. Iaşi.
Coseriu, Eugenio (1955). *Defensa de la lexemática. Lo acertado y lo erróneo en las discusiones acerca de la semántica estructural en España*, în *Panorama der lexikalischen Semantik. Thematische Festschrift aus Anlaß des 60. Geburtstags von Horst Geckeler*, hrsg. von U. Hoinkes, Tübingen, p. 113-124.
Coşeriu, Eugeniu (1996). *Lingvistica integrală* (interviu cu Eugeniu Coşeriu realizat de Nicolae Saramandu). Bucureşti: Editura Fundaţiei Culturale Române.
Coşeriu, Eugeniu (1999). *Zece teze despre esenţa limbajului şi a semnificaţiei*, în Coşeriu 2009: 9-13.
Coşeriu, Eugeniu (2000). *Lecţii de lingvistică generală*. Chişinău: Editura Arc.
Coseriu, Eugenio (2003). ***Orationis fundamenta**. La plegaria como texto* [2000/2003], în Eugenio Coseriu, Eugenio; Loureda Lamas, Óscar (2006). *Lenguaje y discurso*. Pamplona: EUNSA, p. 61-83.
Coşeriu, Eugenio (2004). *Prelegeri şi seminarii la Universitatea „Lucian Blaga" din Sibiu*. Sibiu: Editura Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu.
Coşeriu, Eugeniu (2009). *Omul şi limbajul său. Studii de filozofie a limbajului, teorie a limbii şi lingvistică generală*. Iaşi: Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza".

RÉZUMÉ

LE SUJET DE LA *TERMINOLOGIE* DANS LA CONCEPTION LINGUISTIQUE DE EUGENIO COSERIU

Dans la linguistique roumaine –ainsi que partout dans le monde – la recherche dans le domaine de la terminologie et/ou les langages spécialisés a suscité l' intérêt des chercheurs. C' est une nécessité et notre devoir en même temps de reprendre les idées de Eugenio Coseriu parce qu' on a la tendence de créer des confusions à ce sujet et parce que ce qu' on a déjà découvert est presenté comme le résultat des recherches récentes. L' étude des aspects particuliers d'une langue devraient avoir à la base une théorie cohérente et unitaire en accord avec la réalité de la langue en général. Eugenio Coseriu s' intéresse à la terminologie pour au moins deux raisons: 1) pour éliminerles confusions par rapport à l'essence de la langue et 2) pour établir le sujet spécifique de la linguistique structurale, surtout celle de la sémantique structurale (la lexématique). Le but de cet article est de présenter la conception de Eugeniu Coseriu sur la terminologie en général et aussi d' essayer d' offrir des exemples que le chercheur peut utiliser pour illustrer ou justifier les dintinctions qu' il saisit. On présente aussi ses réponses pour les linguistes qui, quelques fois, ont détourné le sens de ses idées. Ces distinctions seront placées dans le contexte de sa linguistique intégrale à l' intention de révéler la remarquable cohérence de sa théorie.

MOTS- CLÉS *: Coseriu, terminologie, sciences, sémantique structurale/lexématique, linguistique intégrale.*

BDD-A3133 © 2010 Editura Europlus
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:04:49 UTC)